

Plenum

Tisdag 13.5.2025 kl. 14.00—16.50

5. Jubileumsfonden för Finlands självständighet Sitras verksamhetsberättelse för 2024

Berättelse B 3/2025 rd

Remissdebatt

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 5 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talman konferensen föreslår att ärendet remitteras till ekonomiutskottet.

För debatten reserveras i detta skede högst 30 minuter. Om vi inte inom denna tid hinner gå igenom talarlistan avbryts behandlingen av ärendet och fortsätter efter de övriga ärendena på dagordningen. — Ledamot Lintilä, varsågod.

Debatt

14.33 **Mika Lintilä kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä salissa päätettiin vuonna 1967 perustaa Sitra, jonka tehtäviin alusta asti on kuulunut tulevaisuuden kehitysvaihtoehtojen kartoittaminen. Tulevaisuustalon tarve on viime aikoina korostunut. Maailma on suuressa murroksessa, ja Suomi painii vaikeiden ongelmien parissa, jotka edellyttävät maaltamme uudistumista. Tällaisessa tilanteessa huomio keskittyy helposti vain akuuttien ongelmien ratkaisuun. Jotta Suomi voi pärjätä ja kehittyä, pitää pystyä nostamaan katse myös kauas: mitä pitää tehdä nyt, jotta tulevaisuudesta voisi tulla parempi? Sitä työtä Sitra tekee Suomen hyväksi.

Vuonna 2024 Sitra teki yhden historiansa suurimmista suunnanmuutoksista. Kesäkuussa 24 Sitran hallintoneuvosto vahvisti uuden strategiansa. Uudessa strategiassa painottuu Sitran tehtävä edistää Suomen hyvinvointia ja talouden kasvua ja auttaa maamme uudistumaan. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Sitra luo ymmärrystä taloutemme kestävästä kasvun edellytyksistä ja kehittää ratkaisuja Suomen pitkän aikavälin kehityksen kannalta tärkeimpiin haasteisiin. Sitra uudisti vuonna 24 toimintamallinsa kokonaan. Tätä tukivat kevään 24 muutosneuvottelut, joissa vähennettiin johdon ja keskijohdon määrää ja organisoitiin toiminta kokonaan uudelleen.

Sitran työn uudistus ja tehostaminen jatkuvat edelleen. Toinen muutosneuvottelukierros saatiin juuri päätökseen Sitran tukitoiminnoissa. Sen seurauksena arviolta enimmillään 29 tehtävää lakkaa. Irtisanottavien määrä täsmentyy lähiviikkoina.

Puhemies! Sitran vahvuuksiin kuuluu vuosikymmenien aikana kertynyt käytännön kokemus suomalaisen yhteiskunnan kehittämisestä. Uudessa strategiassa korostuu Sitran rooli kumppanina muille. Tulevaisuuden kehityskulkujen tulkitsijana sekä muutoksen sparraajana ja rahoittajana se voi tarjota kumppaneilleen ja samalla Suomelle selkeää lisäarvoa. Lähivuosina Sitra aikoo kasvattaa merkittävästi rahoitustaan muille toimijoille. Taavoitteena on moninkertaistaa rahoitus vuonna 2026.

Punkt i protokollet PR 49/2025 rd

Talouden kestäväen kasvun vauhdittaminen ohjaa vahvasti kaikkea Sitran työtä ja valintoja. Tämä näkyy esimerkiksi paluussa tutkimus- ja kehityssaiheisiin. Vuonna 2024 Sitra käynnisti ja koordinoi keskustelua Suomen t&k-järjestelmän kehittämisestä ja strategisista valinnoista. Syksyllä toteutetut kokeilut osoittavat puolestaan, että julkishallinnon tuottavuutta on mahdollista lisätä esimerkiksi tekoälyn avulla. Vuonna 2024 Sitra testasi tekoälyä lainvalmistelijan työn apuna ministeriöiden kanssa. Kolme hyvinvointialuetta kokeili sitä sote-alan potilaskirjauksiin, jotka lohkaisevat tällä hetkellä ison osan lääkärin työajasta. Tulokset molemmista kokeiluista olivat verrattain lupaavia, ja jatkoa on luvassa.

Sitran kansainväliseen työhön haetaan jatkossa kansainvälistä rahoitusta entistä enemmän. Tavoitteena on 80 prosentin ulkoisen rahoituksen osuus. Työ jatkuu niin kiertotalouden kuin myös terveysdatan aiheissa.

Vuonna 2024 ulkopuoliset arvioijat tekivät riippumattoman arvion Sitran roolista ja strategisesta asemasta. Arvioinnin mukaan tarve Sitran tulevaisuuteen suuntautuvalla työllä on suurempi kuin pitkään aikaan. Tähän näkemykseen on erittäin helppo yhtyä. Kehitettävääkin toki löytyy. Hyvä uutinen on se, että suositukset on jo valtaosin huomioitu Sitran uudessa strategiassa ja työ Suomen parhaaksi tulee entistä enemmän keskittymään Suomen talouden kriittisiin kohtiin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

14.38 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies! Suomen itsenäisyyden juhlarahasto eli Sitra on eduskunnan alainen itsenäinen julkisoikeudellinen rahasto, joka keskittyy maamme tulevaisuuteen tähtääviin toimiin taloudessa ja hyvinvoinnissa. Sitra kuitenkin pyörii pääosin sijoitustuottojensa avulla. Puoliväliriihessä Sitran tuloutusta valtiolle lisättiin.

Arvoisa puhemies! Sitra on toiminnassaan korostanut tavoitteellisuutta, ja tämän onkin oltava Sitran perustehtävä. Sitran hyvinä puolina ovat viime aikoina olleet taloudellisen kestävyuden sekä julkisen talouden tilan painotukset. Lisäksi Sitra on koostanut tekoälyn hyödyntämistä ja datan käyttöä tehokkuuden lisäämisessä. Sitra voi mielestäni jatkossa jättää vähemmälle erinäisten EU-, ilmasto- ja monikulttuurisuusteemojen ympärillä tekemisen. Sitran toiminnan pitää keskittyä Suomessa valtion ydintehtävien tukemiseen ja esimerkiksi huoltovarmuuden sekä kansallisen turvallisuuden takaamiseen omassa toiminnassaan.

Tässä tilanteessa, jossa olemme ja jonka vakavuutta ei vielä täysin sisäistetä, pitäisi onnistua poistamaan kaikki ylimääräiset humpat pois Sitran sekä muiden julkisoikeudellisten rahastojen ja järjestöjen toiminnasta. Kaikella valtion toiminnalla ja julkisesti rahoitettavilla organisaatioilla tulee olla tavoitteet, vaikuttavuus, vastuullisuus ja tuloksellisuus. Maamme tavoitteellaan kasvua, ja Sitran tulee olla siinä vastuullisessa ja tuloksellisessa roolissa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

14.40 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Hyvä, että Sitra on kokenut tällaisen strategisen muutoksen toiminnassa, että keskitytään Suomen talouden tärkeisiin asioihin. Ei ole monta vuotta aikaa siitä, kun oli tämä kotimaisen turpeen alasajo ja Sitra kunnostautui siinä kyllä levittämällä ihan täyttä potaskaa julkisuuteen. Voi sanoa, että kun kallispalkkaisia ihmisiä siinä talossa oli töissä silloin, niin siinä kyllä joutavan aika meni

Punkt i protokollet PR 49/2025 rd

ihan hukkaan. Kun silloin esitettiin muun muassa kasvuturpeen tilalle osmankäämmurskaa, [Jaana Strandman: Just!] ihan vakavalla naamalla yli 10 000 euroa kuukaudessa ansaitsevien ”asiantuntijoiden” toimesta, niin kyllä minä silloin, kun sitä kuuntelin, ajattelin, että voiko tämä olla demokraattisessa valtiossa totta, että vielä ennen kaikkea eduskunnan valvoma Sitra, jonka eduskunta on rahoittanut aikanaan, kaikki tiedämme, osakelahjoituksella, joka sitten on nostanut arvoaan onnistuneesta talouspolitiikasta johtuen ja erään yhtiön hyvästä menestyksestä johtuen, sitten tekee tällaista toimintaa. Ja kyllä se niin kuin pikkuhiljaa kävi sydämelle, kun näki sen toiminnan, mihin Suomi menee.

Nythän me näemme tämän seurauksen, mitä Sitra sai aikaan. Meillä on valtavan kallis energia. Ja kuten sanoin edellisen asian kohdalla puheenvuorossani, olen äärimmäisen huolissani suomalaisen metsäteollisuuden tilasta, kun on tämä Sitran masinoima valtava turpeen vihamielikampanja, jossa Sitran asiantuntijat tulivat julki valtavilla ulostuloillaan — ihan täyttä potaskaa. Toivon mukaan, nyt kun kuulin arvostamani edustaja Lintilän puheenvuoron, että siellä on käymässä tällainen, sanotaanko, suursiivous, niin toivottavasti tämä suursiivous sattuu näiden plasebotietojen levittäjien kohdalle, koska se tieto oli aivan käsittämätöntä. Vähänkin kansakoulubiologiaa ymmärtävä ihminen tiesi, että se on täyttä potaskaa koko homma. Ja nythän me näemme tämän homman, kun kotimainen metsäteollisuus menettää puuta, ja pahoin pelkään, että... No, tälläkin hetkellä arvokkaita, hienoja sahoja, sellutehtaita seisoo, kun puut poltetaan energiaksi, kun turvetta ei saa käyttää, ja tehdään valtavat ilmastopäästöt, joissa ei ole mitään muuta kuin vahinkoa koko ilmastopolitiikalle.

Toivon, että tämän Sitran, kuten edustaja Lintilä hyvin kuvasi äsken omassa hyvässä puheenvuorossaan, suuntaa on vaihdettu. Sitran pitää keskittyä Suomen valtion elämän parantamiseen ja kohentamiseen ja lopettaa tällaiset moraaliposeeraukset, identifi... Korjaan: tällainen politiikka, joka korostaa heidän omaa erinomaisuuttaan — kuvaan sen suomen kielen sanoilla, että korostaa heidän omaa erinomaisuuttaan asiantuntijoina. Minun silmissäni se asiantuntijuus meni kyllä erään sieltä kovaa palkkaa nauttivan henkilön osmankäämmurskapuheissa aivan nolliin. Kyllä se jonkun aikaa kestää, ennen kuin se sieltä nousee. Kyllä luonnontieteellekin ja tosiasioille kannattaisi Sitrassakin pistää pikkuisen huomiota. Ei tuollaisilla kuukausipalkoilla voi potaskaa puhua.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kari, olkaa hyvä.

14.43 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Sitran hallintoneuvoston puheenjohtaja Mika Lintilän jälkeen on mukava käyttää varapuheenjohtajana myös puheenvuoro ja helpoa luonnollisesti yhtyä puheenjohtaja Lintilän asian esittelyyn.

Sitra on Suomen itsenäisyyden juhlarahasto, ja sen työ kumpuaa siltä ajalta, kun itsenäinen maamme täytti 50 vuotta vuonna 1967, sattumoisin samana vuonna, kun olen itse syntynyt. Tuolloin ne ajat olivat Suomelle monella tavalla haastavat. Etsittiin keinoja kasvuun, etsittiin keinoja itsenäisen tasavallan perustehtävien ja roolin kasvattamiseen osana sodanjälkeistä Eurooppaa, ja pitkälti tältä samalta pohjalta Sitra toki tänäkin päivänä oman perustehtävänsä pohjalta ponnistaa. Voi sanoa, niin kuin asia käytännössä myös on, että Sitran perustaminen oli eduskunnalta lahja itsenäiselle tasavallalle, ja tällaisena lahjana tämä Sitra kaikkineen tulee tunnustaa. Sitran ansiot ovat laajat ja moninaiset.

Niin kuin edustaja Lintilä totesi, ulkopuolisten arvioijien arviointi viime vuodelta oli monella tavalla erityisen kannustava. Se, että Sitran tehtävät nähdään edelleen tärkeinä ja

Punkt i protokollet PR 49/2025 rd

ehkä tässä ajassa, viitaten vuoteen 67 Sitran perustamiseen, äärimmäisen tärkeänä, ehkä jopa tärkeämpänä kuin historiassa pitkään, pitkään aikaan. Se, millä tavalla luodaan kasvua, tuotekehittelyä, innovaatioita, pystytään toimimaan rahoittajana, kumppanina, yhteistyötoimijana erilaisten tulevaisuustalojen kanssa ja tulevaisuusajattelun päähautomona tai tämmöisenä generoijana, on todella tärkeää, koska vastaavanlaista toimijaa ei tästä tasavalasta löydy, jolla olisi taloudellisia edellytyksiä toimia niin monissa tehtävissä suomalaisen kasvun, teollisuuden, elinkeinoelämän, yksittäisten toimijoiden kanssa yhdessä.

Sitä kautta haluan kanssa itsekkin omasta puolestani korostaa tätä kumppanuuden roolin tärkeyttä ja myös Sitran strategian muutosta. Sitran pitää katsoa maailmaa, ei pelkästään Suomea, koska me emme elä missään tyhjiössä, vakuuissa, jossa uhka on ulkopuolella ja sisällä on vain kaikki mahdollisuudet, vaan niitä mahdollisuuksia on myös maamme rajojen ulkopuolella. Tekoäly, erilaiset kehityskulut, ihmisten muuttoliike, koulutus, sivistys — kaikki tämä kuuluu Sitralle ja tulkoon kuulumaan seuraavatkin 50 tai vaikkapa 200 vuotta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

14.46 Hannu Hoskonen kesk: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Nyt kun Sitran hallitus ja puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat oman hyvän esityksensä pitäneet, niin kiitän siitä tiedosta, mitä on tullut — tai hallintoneuvostoko se nyt on viralliselta nimeltään. Korjaan: Kun Sitran hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat antaneet hyvän selonteon siitä, missä Sitra nyt menee, otan sen hyvin ilolla vastaan, kun näinhän se olla pitää.

Minä edelleen kauhulla muistelen niitä aikoja, kun Sitra oli silloin tämmöinen trollitehdas, josta työnnettiin suomalaisen energiateollisuuden niskaan semmoista soopaa, joka ei pidä koskaan paikkaansa. Minä toivoisin, että Sitra puuttuisi nyt tuumasta toimeen, kun tässä kaksi tärkeintä luottamushenkilöä on paikalla, puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Tämän totuuskomission perustaminen on selvitettävä — ei minulle, ei edustaja Hoskoselle tätä tietoa tarvita, minä tiedän sen jo. Selvittääkää metsäteollisuudelle, mitä vahinkoa Sitra teki Suomen metsäteollisuudelle. Tällä hetkellä palaa valtavat määrät tukkipuuta ja kuitupuuta kattiloissa tämän älyttömän ilmastopolitiikan takia, jota Sitra generoi silloin tietoisesti, [Jaana Strandman: Just niin!] ja minäkin sain siltä puolelta aikamoista palautetta. En nyt viitsi siteerata niitä, olkoon ne unohdettu jo, mutta eivät ne kaikki olleet edes painokelpoista tekstiä.

Mutta ihmettelen vain suuresti, että Sitra hyökkäsi Suomen eduskunnan kimppuun. Se on minusta niin, niin vastenmielinen teko, että kyllä oli vaikea minun ymmärtää sitä tilannetta. Nyt näen metsäammattilaisena, mihin tilanteeseen Suomen metsäteollisuus on menossa ja kotimainen energia maksaa aivan älyttömästi. Jos joku ei usko minun puheita — en edellytä, että uskoisitte minun puheita — niin palaamme asiaan vaikka ensi joulukuussa. Kun on 30 astetta pakkasta, niin käydään sitten Sitran selonteko uudestaan läpi ja kutsutaan eduskuntaan, vaikka talousvaliokuntaan, Sitran asiantuntijat kuultaviksi. Esitänkin, että Sitran hallintoneuvosto kutsuu silloin kuultaviksi nämä kyseiset henkilöt Sitran hallintoneuvostosta, että miten meni niin kuin omasta mielestä.

Muistan erään henkilön puheenvuorot silloin, kun minuakin arvosteltiin, kun minä nousin kotimaista metsäteollisuutta puolustamaan. Ei niistä hyvä mieli jäänyt, mutta ei kansanedustajan tarvitsisi hyvällä mielellä ollakaan — se on palkan luontainen veroton lisä, kun

Punkt i protokollet PR 49/2025 rd

saa vähän korvilleen satikutia. Mutta kyllä totuutta kaikkien pitää kuitenkin rakastaa, koskee myös Sitraa. Kun kuulin silloin ne muutamat kommentit, niin ajattelin, että eihän tämä näin voi mennä, ja ihan oikeassa olin, ei voi mennä: se meni aivan paljon, paljon huonommin.

Nyt kun aika etenee, niin minä tunnen suurta surua metsäkollegoiden puolesta, kun näen, missä tilanteessa suomalainen metsätalous ja metsäteollisuus ovat. Toivottavasti Sitra paneutuu tähän. Nyt kun teillä on uusi suunta otettu ja Suomen taloutta tukeva suunta, niin ottakaapa tämä metsäteollisuuden nykyinen tilanne ja Suomen metsätalouden nykyinen tilanne tärkeälle agendalle. Jos sitä ei tule, niin silloin en lähde ennustamaan, miten meidän käy, mutta toivon, että olen väärässä tässä ajatuksessa, jota en julki sano tänä päivänä.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till ekonomiutskottet.